

S široko politično podporo manj prezrtih talentov v EU

Delo, 31.1.2013
stran 18

Podpora nadarjenim Zbiranje podpisov evropskih poslancev – Že nakazana podpora evropske komisije

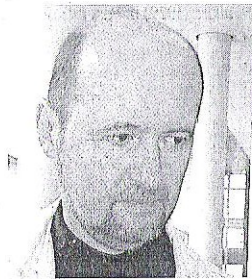
Evropa si ne more privoščiti, da ne bi podprla vseh svojih talentov. To je prejšnji teden na okrogli mizi v prostorih evropskega parlamenta poudaril prof. Peter Csermely, predsednik Evropskega sveta za visoko sposobne (ECHA), naš so-govornik na eni prejšnjih strani Na poti do diplome.

JASNA KONTLER - SALOMON

Povod, da znova odpiramo to temo, je prav omenjena razprava; ta je povezana z deklaracijo o podpori nadarjenih, ki sta jo 19. novembra na evropsko komisijo naslovili evropski poslanci, naša Mojca Kleva in Madžarka Kinga Gál. Predlagana deklaracija navaja ukrepe, ki bi članicam EU pomagali odkrivati talente in jim ponujati raznovrstne oblike podpore. Med drugim predvideva, da se podpora nadarjenim prizna kot del neformalnega učenja in kot eno prednostnih nalog v prihodnjih evropskih strategijah. Članice EU in evropsko komisijo poziva, naj podprejo razvoj evropske mreže za podporo talentov, ki bi povežala vse skupnosti ter vse točke talentov in s tem omogočila njihovo sodelovanje ter razvoj in širitev najboljših praks podpore

Kinga Gál

Prof. dr. Peter Csermely

Viktória Szeifert

Mojca Kleva

FOTOGRAFIJE JASNA KONTLER SALOMON

Doslej so že zbrali skoraj polovico potrebnih podpisov evropskih poslancev, preostale bodo skušali zbrati do 19. februarja. Pri tem naj bi jim pomagalo tudi omenjeno delovno srečanje v Bruslju.

Franz Mönks, nekdanji predsednik ECHA, je spregovoril o stotih letih prizadevanj za ustrezno podporo nadarjenim. Prva evropska konferenca o nadarjenih otrocih je bila namreč že leta 1910 v Hamburgu, v naslednjih letih so nastajali prvi predlogi za izobraževanje talentov. A kljub temu, je dejal, smo še daleč od želenega cilja, bistveno dlje kot v nekaterih drugih delih sveta. Kot je opozoril, je evropski

parlament že pred 19 leti sprejel deset priporočil o izobraževanju nadarjenih otrok, to je postalo tudi temelj dela ECHA. Zdaj pa je po Mönksovih besedah čas za ponovno široko politično podporo, ki bi omogočila korak naprej.

Optimistična poslanka

Po posvetu smo za vas zbrali nekaj mnenj udeležencev. Madžarska pravica Kinga Gál, zagovornica manjšin, priznava, da je prizadevanje, da evropska politika sprejme ta dokument: *مستند* pomen podpore nadarjenim, naporno početje. Na našo pripombo, da morda EU trenutno potrebuje več kot zgolj

deklaracijo, namreč konkreten program podpore nadarjenim, nam je pritrdila in dodala, da je bila prav zato vesela, da se je posveta udeležila tudi predstavnica evropske komisije dr. Anneli Pauli, namestnica generalnega direktorja generalnega direktorata za raziskave in inovacije. »Samo evropska komisija lahko spodbujanje talentov uvrsti v svoj program in zanj zagotovi financiranje. Za nas je zato tako pomembno sporočilo Paulijeve, da podpira naše prizadevanje.« Gálova nam je tudi povedala, da si zelo prizadevajo, da bi to prišlo med prednostne naloge programa. Horizont 2020, ki se začne prihodnje leto »Osebnostno mislim,

da nam bo uspelo,« nam je dejala odločna madžarska poslanka.

Šolski sistem ubija talente

Naša poslanka Mojca Kleva pa nam je opisala, kako je prišlo do deklaracije. »Pred kakšnimi šestimi meseci so se name obrnili predstavniki Evropskega sveta za visoko nadarjene, ker bodo prihodnje leto imeli letno konferenco v Ljubljani. Odločila sem se, da bom sodelovala z njimi, povezala sem se še s kolegico iz največje poslanske skupine v EP – moja je druga – ker sem vedela, da potrebujemo podporo velikih poslanskih skupin, če hočemo zbrati dovolj podpisov. Šele tako

to namreč postane pobuda EP. To sicer ni zakonodajni akt, vendar se, glede na to da odlično sodelujemo s komisijo, z njo že dogovarjamo, kaj potrebujemo, ko pa bo pobudo sprejel še parlament, bomo lahko komisiji naložili, naj se ukvarja s temi vprašanji in skupaj z nami poišče optimalne načine identifikacije in podpore talentov. Trenutno so v večini članic EU takšne razmere, da je to prepuščeno šolskemu sistemu, ki pa nadarjenost večinoma ubija.«

Ključna vloga učiteljev

Omenili smo že, da se je posveta udeležil tudi nekaj nadarjenih mladih ljudi, predvsem madžarskih, kjer že vrsto let sistematično skrbijo za talentirane. Ena teh je 19-letna študentka farmacije Viktória Szeifert, ki je zgodaj pokazala veliko nadarjenost za naravoslovje in tudi slikarstvo. Szeifertova je predsednica Madžarskega gibanja raziskovalnih študentov; to je bilo v podporo talentom ustanovljeno leta 1996, zdaj pa združuje že več kot 5000 študentov in okrog 500 učiteljev. Na vprašanje, kaj gibanje ponuja svojim članom, je povedala, da med drugim prirejajo konference, talentiranim omogočajo, da se s pomočjo mentorjev dodatno usposabljajo na področjih, ki jih zanimajo, poleg tega posebno skrb posvečajo izobra-

ževanju učiteljev, saj imajo ti ključno vlogo pri odkrivanju nadarjenih študentov in delu z njimi.

Ozaveščanje politikov

Tudi prof. Peter Csermely nam je v pogovoru zatrdil, da je velik uspeh že to, kar so doslej dosegli s pobudo. »Morda zdaj še ne bo zbranih dovolj podpisov, a v tem primeru bomo pač poskusili še enkrat.« Poudaril je, kako pomembno je, da so tako rekoč vse članice EU že sprejele zakonodajo, po kateri imajo nadarjeni posebne potrebe. Opozoril je na primere držav, kot je Italija, ki so se v krizi zavedele pomena podpore svojim talentom. »Sam veliko bolj verjamem ljudem kot papirjem, zato se mi zdi najbolj pomembno ozaveščanje evropskih politikov, drugega za drugim. Proces bo dolgotrajen, vendar ni druge poti. Evropsko mrežo pa potrebujemo predvsem zato, da spremljamo, kaj se dogaja, in kadar se zatakne, ponudimo rešitve.« Kot je še dejal, se vse več članic EU zaveda, da je odličnost zaposlenih, starih 30, 40 ali 50 let, odvisna od tega, s kolikošno odličnostjo bi bili spodbujani pri svojih desetih ali dvajsetih letih. »Tega se ne da narediti čez noč, a že v desetih letih lahko dosežemo velik napredek, in nekateri v EU so to že dokazali.«